

IX. ORSZÁGOS NEMZETKÖZI JOGI **JOGESETMEGOLDÓ VERSENY**

2018-2019. tanév

I. (írásbeli) forduló*

Tényállás:

(1) Antigónia és Rigvána két szomszédos, európai állam. Mindketten tagjai az Európa Tanácsnak és az ENSZ-nek, azonban egyik sem az Európai Unió tagállama. A két állam közös történelme több száz évre nyúlik vissza és hol a közös ellenséggel szembeni együttműködés, hol az egymás rovására történő területszerzési kísérletek jellemezték viszonyukat. A XX. század háborúi azonban alaposan átrendezték a két ország közötti határvonalat, így számos antigóniai és rigwánai rekedt a határ „másik” oldalán. A helyzetet megoldandó a két állam 1996-ban lakosságcsere egyezményt kötött egymással, majd 2005-ben egy kétoldalú megállapodással biztosították a területükön élő, de magukat a másik államhoz tartozónak érző személyeknek a kettős állampolgárság felvételének lehetőségét. Mindkét állam aláírta és ratifikálta az ENSZ égisze alatt 1951-ben elfogadott, a Menekültek helyzetéről szóló egyezményt, az 1954-es Hontalan személyek jogállásáról szóló nemzetközi szerződést, valamint az Európa Tanács Nemzeti kisebbségek védelméről szóló 1995. évi keretegyezményét.

(2) Antigónia szövetségi állam, amelynek tartományai szabadon alakíthatják politikájukat az egészségügy, turizmus, oktatás és kultúra terén. A rigwánai határ mellett fekvő Kurule tartomány vezetése 2010-ben úgy határozott, hogy a kettős állampolgársággal rendelkező személyek csak önköltséges módon vehetnek részt a felsőoktatásban, valamint az életmentő egészségügyi ellátáson túl minden más egészségügyi szolgáltatásért is külön díj megfizetésére kötelesek. A tartományban élő rigwánai kisebbség felháborodására válaszul a tartományban több intézkedést is bevezettek, hogy ezáltal megkönnyítsék a rigwánai állampolgárságról való lemondást. Ezek keretén belül Kurule tartomány honlapján „lemondó nyilatkozat formanyomtatvány” néven egy dokumentumot ajánlanak a látogatók figyelmébe, valamint feltüntetésre került a rigwánai konzulátus címe és nyitva tartása, ahol a nyilatkozat megtehető. További kedvezményt jelent, hogy a rigwánai állampolgárságukról lemondó személyek a lemondást követő két évben többféle adómentességben is részesülnek.

(3) Az események hatására Rigvána tárgyalásokat kezdeményezett Antigóniával, amely azonban elzárkózott a vitarendezés ezen formája elől arra hivatkozva, hogy alkotmánya alapján nincs lehetősége beavatkozni Kurule tartomány ügyeibe. Több hónapig tartó diplomáciai manőverezés után végül 2012-ben a pápa közvetítésével sikerült a feleknek megállapodni, hogy a köztük lévő vitás kérdéseket a Nemzetközi Bíróság előtt rendezik. A Bíróságnak feltett kérdés a következő volt: megsértette-e Antigónia a két fél közti 2005-ös kétoldalú egyezményt, valamint az ENSZ és az Európa Tanács égisze alatt kötött multilaterális megállapodásokat. 2015-ös döntésében a Bíróság rendkívül szűkszavúan arra a megállapításra jutott, hogy „Antigóniának biztosítania kell vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeit.” A Bíróság ugyancsak felhívta a felek figyelmét, miszerint „kötelesek tiszteletben tartani egymás alkotmányos berendezkedését, valamint a tartományi-szövetségi jogalkotó hatásköröket.” A Bíróság ítéletét mindkét fél saját javára értelmezte. Antigónia szerint alkotmánya értelmében nincs lehetősége további cselekvésre, Rigvána álláspontja szerint pedig Antigónia továbbra is hátrányos megkülönböztetésnek teszi ki a területén élő kettős állampolgárokat és nem tesz eleget nemzetközi jogi kötelezettségeinek.

* Jelen jogeset politikai eseményei fiktívek, a benne említett jogi tények, adatok és szerződések azonban a valóságban is létezhetnek.

(4) Az antigóniai-rigwánai kettős állampolgárok helyzete időközben semmit nem javult Kurule tartományban, a vélt diszkrimináció miatt azonban több kettős állampolgár is az Emberi Jogok Európai Bíróságához (EJEB) fordult 2012-2015 között, emberi jogaik megsértésére hivatkozva. Az EJEB előtt zajló összes eljárásban Antigónia jogi képviselői arra hivatkoztak, hogy a Bíróság addig nem mondhat ítéletet, amíg a Nemzetközi Bíróság előtti eljárás le nem zárul. A 2015-ös döntés meghozatala után pedig Antigónia képviselői azzal az indítvánnyal fordultak az EJEB-hez, hogy a Nemzetközi Bíróság döntése Antigóniának adott igazat, így az EJEB előtti eljárás okafogyottá vált.

(5) A két állam közti politikai konfliktus gazdasági következményekkel is járt, a drasztikusan csökkenő kereskedelmi kapcsolatokat mindkét fél gazdasága megsínylette. Ennek hatására Antigónia és Rigwána kormányfői 2017-ben rövid, zárt ajtók mögötti megbeszélést tartottak, amelynek végén egy közös sajtótájékoztatót tartottak, amelyen kifejtették, hogy mindketten a helyzet mielőbbi megoldásában érdekeltek és tárgyalásos úton kívánják rendezni a köztük lévő nézeteltérést. A fentiekről rövid, írásos szándéknyilatkozat is készült, amelyet mindkét fél a kamerák előtt aláírt.

(6) 2018 első hónapjaiban végül megkezdődtek a két fél közti tárgyalások, amelyekre Rigwána több ötlettel, megoldáscsomaggal is készült, azonban az antigóniai fél egyiket sem volt hajlandó érdemben megvitatni. Több hónapnyi eredménytelen tárgyalás után Rigwána katonai akciót helyezett kilátásba, amennyiben a másik fél nem reagál érdemben. Ennek hatására Antigónia is előállt egy saját javaslattal, amely azonban Rigwána szerint pusztán időhúzás céljából történt és nem tartalmazott semmit, ami közelebb juttathatná a feleket a megoldáshoz.

(7) 2018 szeptemberében, az ENSZ Közgyűlés első ülése utáni állófogadáson Antigónia külügyminisztere – aki a szemtanúk állítása szerint erősen illuminált állapotban volt – úgy fogalmazott a körülötte állóknak, hogy „A Kurule-beliek csinálják jól. Szívem szerint az összes rigwánaitól elvinném az antigóniai állampolgárságot. Aki pedig ellenkezik, azt kitoloncolnám az országból!”

(8) Másnap Rigwána bejelentette, hogy ellenintézkedésként felhagy a tárgyalásokkal, felfüggeszti a két állam közti 2005-ös kettős állampolgárságról szóló egyezmény alkalmazását, felfüggeszti kereskedelmi kapcsolatait Antigóniával és felszólítja szövetségeseit, hogy tegyenek hasonlóképpen. Antigónia kormányfője válaszul egy közleményt adott ki, konstatálva, hogy a külügyminiszter kijelentése nem tükrözi Antigónia álláspontját, magánvéleménynek tekinthető és Rigwána magatartása sérti a nemzetközi jogot.

Kérdések:

1.) Hogyan biztosíthatná Antigónia a nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettséget, ha az látszólag ütközik az alkotmányával?

2.) Mennyiben állja meg a helyét Antigónia jogi képviselőjének érvelése, miszerint az EJEB addig nem dönthet az ügyben, amíg a Nemzetközi Bíróság előtt folyamatban van a helyzet általános vizsgálata?

3.) Köthet-e a két fél nemzetközi szerződést egy olyan kérdéskörben, amelyben a Nemzetközi Bíróság már ítéletet hozott? Változtatna-e álláspontján, ha a szerződés ellentétes tartalmú lenne a Bíróság ítéletével?

4.) Fennáll-e Antigónia nemzetközi jogi felelőssége? Ha igen, akkor mely cselekmények kapcsán? Ha nem, akkor miért nem?

Az I. (írásbeli) forduló jogeset-megoldásainak elküldési határideje:

2018. december 9., 23:59

A megoldásokat a nemzetkozijog.verseny@gmail.com e-mail címre küldjék, a mellékelt tájékoztatóban foglaltak szerint.

<https://www.facebook.com/njverseny/>